

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๖๗

วันที่ ๓ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ภาค ๒

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วรรคสอง เฉพาะในส่วนโทษทางอาญา ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง กรณีนายฉัตรชัย เพ็ชรตรระกุล เป็นโจทก์ฟ้องนายวิชา เบ้าพิมพ์ จำเลยที่ ๑ และนางสาวนา วงศ์สิงห์ จำเลยที่ ๒ ต่อศาลแขวงพัทยา ในคดีหมายเลขแดงที่ อ ๑๕๗๑/๒๕๖๖ ความผิดฐานร่วมกัน ออกเช็คโดยมีเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค เนื่องจากจำเลยทั้งสองสั่งจ่ายเช็คเพื่อชำระหนี้ตาม สัญญารับสภาพหนี้ให้แก่โจทก์ เมื่อเช็คถึงกำหนดเรียกเก็บเงิน ธนาคารเจ้าของเช็คปฏิเสธการจ่ายเงิน ศาลแขวงพัทยาพิพากษาให้จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ และมาตรา ๙๑ ลงโทษจำคุก จำเลยทั้งสองคนละ ๓ ปี จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ระหว่างการพิจารณาคดีของผู้ร้อง จำเลยทั้งสอง มีคำโต้แย้งและคำโต้แย้งเพิ่มเติมว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ทั้งฉบับ โดยเฉพาะบทบัญญัติในมาตรา ๔ ที่กำหนดโทษอาญาแก่ผู้ออกเช็ค ให้ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดโทษอาญาในความผิดซึ่งไม่ใช่ความผิด ร้ายแรง เป็นความผิดเล็กน้อยและเป็นความผิดอันยอมความได้ อีกทั้งยังมีลักษณะเป็นความผิดทางแพ่ง ซึ่งมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนว่าด้วยตัวเงินใช้บังคับอยู่แล้ว เป็นการนำโทษทางอาญา

มาบังคับให้ชำระหนี้ทางแพ่งเกินความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น ต้องยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว บทบัญญัติดังกล่าวไม่สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เป็นการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และไม่มีเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพแก่บุคคลทั่วไป ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม เพราะเป็นบทบัญญัติในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ที่กำหนดแนวทางในการตรากฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และการดำเนินการภายหลังจากที่กฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อมิให้มีผลเป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนโดยไม่เหมาะสม มิใช่บทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยตรง ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคสอง

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อได้มีการยื่นเช็คเพื่อให้ใช้เงินโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าธนาคารปฏิเสธไม่ใช้เงินตามเช็คคนนั้น ผู้ออกเช็คมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ” ซึ่งโทษทางอาญาดังกล่าวมาจากการกระทำผิดตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายโดยมีลักษณะหรือมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) เจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คคนนั้น (๒) ในขณะที่ออกเช็คคนนั้นไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้ (๓) ให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้ในขณะที่ออกเช็คคนนั้น (๔) ถอนเงินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนออกจากบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินตามเช็คจนจำนวนเงินเหลือไม่เพียงพอที่จะใช้เงินตามเช็คคนนั้นได้ (๕) ห้ามธนาคารมิให้ใช้เงินตามเช็คคนนั้นโดยเจตนาทุจริต” เพื่อคุ้มครองเจ้าหนี้ที่ชอบด้วยกฎหมายที่เชื่อถือระบบตัวเงิน จึงยอมรับเช็คที่ออกมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ โดยก่อนที่จะมีการใช้โทษทางอาญานี้ ผู้ที่รับเช็คจากการชำระหนี้กลับไม่ได้รับเงินตามเช็คจากธนาคารตามเช็คเมื่อนำไปยื่นเพื่อเรียกเก็บเงินโดยชอบ ทำให้ประชาชนหรือผู้ประกอบการธุรกิจขาดความเชื่อมั่น เช็คไม่ได้รับการเชื่อถือในการประกอบธุรกิจ จึงมีการใช้โทษทางอาญามาบังคับแก่ผู้ที่ยกเช็คชำระหนี้ในทางธุรกิจ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าจะได้รับเงินตามเช็คที่ได้รับมานั้น ทั้งนี้ หลักการสำคัญคือ เป็นการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่กันจริงและหนี้ดังกล่าวบังคับได้ตามกฎหมาย ถ้าหนี้นั้นไม่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย ก็ไม่เป็นความผิด และหากไม่มีหนี้กันอยู่จริง แต่อ้างว่าเป็นหนี้กันโดยอาศัยรูปแบบของหนี้ตามกฎหมาย ก็ไม่เป็นความผิดเช่นกัน การใช้โทษทางอาญา

มาบังคับใช้นี้ จึงเป็นความจำเป็นเพื่อความเชื่อมั่นในเช็คอันเป็นตัวเงินประเภทหนึ่งที่สะดวกรวดเร็วในการใช้ทางธุรกิจ ความผิดตามมาตรา ๔ ดังกล่าว เป็นความผิดอันยอมความได้ตามที่มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ความผิดตามมาตรา ๔ เป็นความผิดอันยอมความได้” ซึ่งผู้เสียหายจะต้องร้องทุกข์หรือฟ้องคดีเองภายในสามเดือนนับแต่วันรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด มิฉะนั้นคดีเป็นอันขาดอายุความจะร้องทุกข์หรือฟ้องคดีไม่ได้ และมาตรา ๗ บัญญัติว่า “ถ้าผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๔ ได้ใช้เงินตามเช็คแก่ผู้ทรงเช็คหรือแก่ธนาคารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ออกเช็คได้รับหนังสือบอกกล่าวจากผู้ทรงเช็คว่าธนาคารไม่ใช้เงินตามเช็คนั้น หรือหนี้ที่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๔ ได้ออกเช็คเพื่อใช้เงินนั้นได้สิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา” มิใช่ว่าผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และโทษทางอาญานี้ศาลใช้ดุลพินิจในการลงโทษได้ตามความหนักเบาของการกระทำความผิดได้อีกด้วย ดังนั้น ความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วรรคสอง เฉพาะในส่วนโทษทางอาญา จึงไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ มิได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล เสมอกันในกฎหมาย ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน เป็นโทษอาญาตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลากระทำนั้น ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วรรคสอง เฉพาะในส่วนโทษทางอาญา ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

(นายอุดม สิทธีวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ